

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

БІОЕТИКА ТА БІОБЕЗПЕКА

для здобувачів вищої освіти 3 курсу денної форми здобуття освіти
Освітньої програми «Фармація»
Спеціальності 226 «Фармація, промислова фармація»
Галузі знань 22 «Охорона здоров'я»
Другого (магістерського) рівня вищої освіти

ВИКЛАДАЧІ

Інформація про викладача

ВЕТРОВА
Катерина
Вікторівна

кандидат
фармацевтичних наук, vk_v_katya@ukr.net
доцент

[https://
https://pharmacolpharmacother.nuph.edu.ua
/pedagogicheskij-sostav/](https://pharmacolpharmacother.nuph.edu.ua/pedagogicheskij-sostav/)

- 1. Назва закладу вищої освіти та підрозділу:** Національний фармацевтичний університет, кафедра фармакології та клінічної фармації
- 2. Адреса кафедри:** м. Харків, вул. Куліковська, 12, 2-й поверх, т. 057-706-30-69.
- 3. Веб-сайт кафедри:** <https://pharmacolpharmacother.nuph.edu.ua/>
- 4. Консультації :** відбуваються онлайн відповідно до графіку, який розміщено на сайті кафедри фармакології та клінічної фармації (за посиланням <https://pharmacolpharmacother.nuph.edu.ua/>).
- 5. Анотація освітнього компонента:** Предметом вивчення освітнього компоненту «Біоетика та біобезпека» є розгляд і вирішення дискусійних етичних проблем, які можуть виникнути в процесі медичної та фармацевтичної практики, під час виконання біомедичних досліджень і експериментів, або в разі комбінації цих видів професійної діяльності.
- 6. Мета викладання освітнього компонента:** ознайомити майбутнього фармацевта з етико-гуманістичними основами медицини та фармації, медичної етики і біомедичної етики; розкрити зміст міжнародно визнаного етичного стандарту медичної та фармацевтичної практики; навчити майбутніх фармацевтів компетентно користуватися етичним стандартом в складних проблемних ситуаціях професійної діяльності.
- 7. Компетентності відповідно до освітньої програми:**

Soft-skills / Загальні компетентності (ЗК): -

Hard-skills / Фахові компетентності (ФК):

ФК 1. Здатність проводити санітарно-просвітницьку роботу серед населення з метою профілактики поширених захворювань, попередження небезпечних інфекційних, вірусних та паразитарних захворювань, а також з метою сприяння своєчасному виявленню та підтриманню прихильності до лікування цих захворювань згідно з їхніми медико-біологічними характеристиками та мікробіологічними особливостями.

ФК 2. Здатність здійснювати консультування щодо рецептурних та безрецептурних лікарських засобів й інших товарів аптечного асортименту; фармацевтичну опіку під час вибору та реалізації безрецептурного лікарського засобу шляхом оцінки співвідношення ризик/користь, сумісності, показань та протипоказань керуючись даними про стан здоров'я конкретного хворого із врахуванням біофармацевтичних, фармакокінетичних, фармакодинамічних та фізико-хімічних особливостей лікарського засобу та інших товарів аптечного асортименту.

ФК 4. Здатність забезпечувати раціональне застосування рецептурних та безрецептурних лікарських засобів та інших товарів аптечного асортименту згідно з фізико-хімічними, фармакологічними характеристиками, біохімічними, патофізіологічними особливостями конкретного захворювання та фармакотерапевтичними схемами його лікування.

ФК 5. Здатність здійснювати моніторинг ефективності та безпеки застосування населенням

лікарських засобів згідно даних щодо їх клініко-фармацевтичних характеристики, а також з урахуванням суб'єктивних ознак та об'єктивних клінічних, лабораторних та інструментальних критеріїв обстеження хворого.

ФК 13. Здатність продемонструвати та застосовувати у практичній діяльності комунікативні навички спілкування, фундаментальні принципи фармацевтичної етики та деонтології, що засновані на моральних зобов'язаннях та цінностях, етичних нормах професійної поведінки та відповідальності відповідно до Етичного кодексу фармацевтичних працівників України і керівництв ВООЗ.

8. Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 25. Сприяти збереженню здоров'я, зокрема профілактиці захворювань, раціональному призначенню та використанню лікарських засобів. Виконувати сумлінно свої професійні обов'язки, дотримуватися норм законодавства щодо просування та реклами лікарських засобів. Володіти психологічними навичками спілкування для досягнення довіри та взаєморозуміння з колегами, лікарями, пацієнтами, споживачами.

9. Статус освітнього компонента: вибіркова

10. Пререквізити освітнього компонента: «Біологія з основами генетики», «Фізіологія та анатомія людини», «Мікробіологія з основами імунології», «Патологічна фізіологія», «Неорганічна хімія», «Латинська мова», «Історія медицини і фармації», «Історія та культура України», «Філософія».

11. Обсяг освітнього компонента: 3 кредита ЕКТС, 90 годин: 30 годин аудиторних занять, з них – 12 годин лекцій, 18 годин – семінарських занять; 60 годин самостійної роботи.

12. Організація навчання:

Методи навчання:

- *пояснювальний (інформаційно-репродуктивний) метод:* Lecture-based learning – лекції, відео- матеріали;
- *репродуктивний метод:* традиційні практичні заняття;
- *дослідницький метод:* Research-based learning – участь в науково-дослідницькій роботі, підготовка тез доповідей на конференції, наукових статей

Зміст освітнього компонента:

Змістовий модуль 1. Основні принципи і правила біоетики в практичній медицині і наукових дослідженнях. Окремі питання морально-етичних проблем біомедичної етики

Тема 1. Медицина і етика. Історія біомедичної етики. Роль етичних кодексів і принципів в медичній практиці

Тема 2. Основні правила біомедичної етики. Права і моральні зобов'язання лікаря. Права пацієнтів. Моделі взаємовідносин лікаря і пацієнтів

Тема 3. Морально-етичні проблеми проведення клінічних випробувань і експериментів за участю людей. Моральні принципи проведення експериментів на тваринах

Тема 4. Моральні проблеми медичної генетики. Медичні втручання в репродукцію людини

Тема 5. Морально-етичні проблеми ставлення до смертельно хворих і вмираючих пацієнтів.

Моральні проблеми трансплантації органів і тканин

Тема 6. Епідеміологія і етика. Морально-етичні проблеми СНІДу. Етика в психіатрії і психотерапії

Організація самостійної роботи:

Самостійна робота включає в себе вивчення тем 1 та 6, які не увійшли до аудиторних занять, та виконання завдань з цих тем з метою закріплення теоретичного матеріалу.

13. Види та форми контролю:

Види та форми контролю:

Поточний контроль:

Контроль знань на кожному занятті: усне опитування, складання тестових завдань.

Контроль змістових модулів: складання тестових завдань, відповідь на теоретичне питання

Умови допуску до контролю змістових модулів: наявність мінімальної кількості балів за заняття змістового модулю.

Семестровий контроль:

Форма семестрового контролю: семестровий залік

Умови допуску до семестрового контролю:

поточний рейтинг більше 60 балів, наявність мінімальної кількості балів за контроль змістового модулю 1, відсутність невідпрацьованих пропусків практичних занять, виконання всіх вимог, які передбачені робочою програмою освітнього компонента.

14. Система оцінювання з освітнього компонента:

Оцінювання засвоєння тем освітнього компонента під час занять:

Номер теми освітнього компонента	Максимальна кількість балів за тему	Розподіл максимальної кількості балів за тему за видами робіт	Види робіт, за які здобувач отримує бали
Змістовий модуль 1			
Тема 1. (тема для самостійного вивчення)	10	10	написання реферату
Тема 2.	10	5	тестування
		5	усна відповідь
Тема 3.	10	5	тестування
		5	усна відповідь
Тема 4.	10	5	тестування
		5	усна відповідь
Тема 5.	10	5	тестування
		5	усна відповідь
Тема 6. (тема для самостійного вивчення)	10	10	написання реферату
Всього балів за змістовий модуль 1:		60	

Замість виконання видів робіт з будь-якої теми освітнього компонента можуть зараховуватись такі види робіт здобувача вищої освіти:

- участь в майстер-класах, форумах, конференціях, семінарах, вебінарах з теми освітнього компонента (з підготовкою есе, тез доповідей, інформаційного повідомлення тощо, що підтверджено програмою заходу, або тезами доповідей, або відповідним сертифікатом);
- участь у науково-дослідних та прикладних дослідженнях з теми освітнього компонента (в розробці анкетних форм, проведенні експериментальних досліджень, обробці результатів дослідження, підготовці звіту, презентації результатів тощо, що підтверджується демонстрацією відповідних матеріалів).

Оцінювання здобувачів за видами робіт під час занять:

Види робіт, за які здобувач отримує бали	Максимальна кількість балів
тестування	20
відповіді на теоретичні питання	20
написання реферату	20
Всього балів:	60

Оцінювання під час контролю змістових модулів:

<i>Види робіт, за які здобувач отримує бали</i>	<i>Розподіл максимальної кількості балів за контроль змістового модуля за видами робіт</i>	<i>Максимальна кількість балів за контроль змістового модуля</i>
Змістовий модуль 1		
тестування	25	40
відповіді на теоретичні питання	15	
Всього балів за контроль змістових модулів:		40

Оцінювання самостійної роботи здобувача освіти:

під час поточного контролю: 20 балів: 10 балів - написання реферату (тема 1), 10 балів - написання реферату (тема 6)

під час контролю змістового модуля 1: білети до змістового модуля 1 включають теоретичні питання та тестові завдання з теми 1 та 6

Шкала оцінювання семестрового заліку:

При вивченні освітнього компонента застосовується декілька шкал оцінювання: 100-бальна шкала, недиференційована («зараховано», «не зараховано») двобальна шкала та рейтингова шкала ECTS. Результати конвертуються із однієї шкали в іншу згідно таблиці.

Сума балів за 100-бальною шкалою	Шкала ECTS	Оцінка за недиференційованою шкалою
90-100	A	зараховано
82-89	B	
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	
35-59	FX	не зараховано
1-34	F	

15. Політики освітнього компонента:

Політика щодо академічної доброчесності. Ґрунтується на засадах академічної доброчесності, наведених в ПОЛ «Про заходи щодо запобігання випадків академічного плагіату у НФаУ». Списування при оцінюванні успішності здобувача вищої освіти під час контрольних заходів на практичних (семінарських, лабораторних) заняттях, контролю змістових модулів та семестрового екзамену заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування викладачем.

Політика щодо відвідування занять. Здобувач вищої освіти зобов'язаний відвідувати навчальні заняття (ПОЛ «Про організацію освітнього процесу НФаУ») згідно з розкладом (<https://nuph.edu.ua/rozklad-zanyat/>), дотримуватися етичних норм поведінки.

Політика щодо дедлайнів, відпрацювання, підвищення рейтингу, ліквідації академічної заборгованості. Відпрацювання пропущених занять здобувачем вищої освіти здійснюється відповідно до ПОЛ «Положення про відпрацювання здобувачами пропущених навчальних занять та порядок ліквідації академічної різниці в навчальних планах у НФаУ» згідно з встановленим на кафедрі графіком відпрацювань пропущених занять. Підвищення рейтингу та ліквідація академічної заборгованості з освітнього компонента здійснюється здобувачами освіти відповідно до порядку, наведеного в ПОЛ «Про порядок оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у НФаУ». Здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися усіх строків, визначених кафедрою для виконання видів письмових робіт з освітнього компонента. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку – до 20% від максимальної

кількості балів за даний вид роботи.

Політика щодо оскарження оцінки з освітнього компоненту (апеляцій). Здобувачі вищої освіти мають право на оскарження (апеляцію) оцінки з освітнього компоненту, отриманої під час контрольних заходів. Апеляція здійснюється відповідно до ПОЛ «Положення про оскарження результатів семестрового контролю знань здобувачів вищої освіти у НФаУ».

Політика щодо визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти здобувачами вищої освіти. Здобувачі вищої освіти мають право на визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті відповідно до ПОЛ «Про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти здобувачами вищої освіти у НФаУ».

В рамках академічної свободи викладача замість виконання видів робіт з теми освітнього компоненту можливим є зарахування неформальної освіти здобувача вищої освіти.

16. Інформаційне та навчально-методичне забезпечення освітнього компонента:

Обов'язкова література	1) Біоетика та біобезпека: навч. посіб. / В. А. Мороз, В. В. Пропіснова, І. А. Отрішко, О. О. Андреева; за ред. В. А. Мороза. – Харків : НФаУ, 2023. – 177 с. 2) Основи біоетики та біобезпеки [Текст] : підруч. для мед. ВНЗ / О. М. Ковальова [та ін.], 2016. – 392 с. 3) Терешкевич, Г. Т. Основи біоетики та біобезпеки [Текст] : підруч. для мед. ВНЗ IV рівня акредитації / Г. Т. Терешкевич, 2014. – 400 с. 4) Клінічні дослідження. Терміни та визначення : довідник / за заг. ред. В.М. Коваленка, І.А. Зупанця. – Харків : Золоті сторінки, 2016. – 340 с. 5) Основи біоетики та біобезпеки. Ч. 1. Основні принципи і правила біоетики в практичній медицині та наукових дослідженнях : метод. рек. для аудит. роботи студентів / В.А. Мороз, В.В. Пропіснова, І.А. Отрішко та ін. – Х. : НФаУ, 2015. – 40 с. 6) Основи біоетики та біобезпеки. Ч. 2. Морально-етичні проблеми медичної генетики, прикладних репродуктивних технологій та генної інженерії : метод. рек. для аудит. роботи студентів / В. А. Мороз, В. В. Пропіснова, О. О. Андреева та ін. – Х.: НФаУ, 2015. – 32 с. 7) Основи біоетики та біобезпеки : Ч. 3. Біоетика окремих галузей медицини : метод. рек. для аудит. роботи студ. / В. А. Мороз, В. В. Пропіснова, О. О. Андреева, Е. Л. Торянік. – Х. : НФаУ, 2015. – 48 с.
Додаткова література для поглибленого вивчення освітнього компонента	1) Біоетичні та деонтологічні принципи у роботі наукових та лікувальних закладів Національної академії медичних наук України / В.М. Запорожан, З.А. Шкіряк-Нишник, Н.Г. Горовенко, А.Г. Ципкун // Журнал НАМН України. – 2014. – Т. 20, № 1. – С. 3-10. 2) Кашканова, Н. Г. Діяльність біоетичних комітетів: аспекти інтеграції України в європейський науковий простір / Н.Г. Кашканова // Часопис Київського університету права. – 2014. – № 4. – С. 146-151. 3) Handbook of Global Bioethics / Н. А. М. J. ten Have, B. Gordijn (eds.). – New York, London : Springer Dordrecht Heidelberg, Springer Science + Business Media Dordrecht, 2014. – P. 1597-1621.
Актуальні електронні інформаційні ресурси (журнали, сайти тощо) для поглибленого вивчення освітнього компонента	1) Офіційний вебпортал Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws. – Назва з екрану. 2) Сайт «Global Ethics Network» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.globalethicsnetwork.org/. – Назва з екрану. 3) Сайт Всесвітньої Медичної Асоціації [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.wma.net. – Назва з екрану. 4) Anscombe Bioethics Centre (Сайт центру біоетики Римсько-католицького академічного інституту Оксфорда) [Електронний

	ресурс]. – Режим доступу : http://www.bioethics.org.uk/ . – Назва з екрану. 5) Сайт ЮНЕСКО [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://portal.unesco.org/shs/en/ev.php . – Назва з екрану. 6) Етичний кодекс фармацевтичних працівників України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://nuph.edu.ua/wp-content/uploads/2021/11/kodeks.pdf . – Назва з екрану
Система дистанційного навчання Moodle	https://pharmel.kharkiv.edu/moodle/course/view.php?id=4835

17. Матеріально-технічне та програмне забезпечення освітнього компонента:

Технічне забезпечення – комп'ютер, Інтернет та обладнання для відео/аудіоконференцій або мобільний гаджет з можливістю підключення до Інтернету.

Програмне забезпечення: Microsoft Office, Moodle, ZOOM.